

Mechanická očista knihovních fondů

Oddělení preventivní konzervace provádí kontinuální očistu všech knihovních fondů v NK ČR. Očista je prováděna ručně nebo pomocí stroje **Depulvera®**.

Při ruční očištění knihovního fondu v místě jeho uložení se používají **vysavače** s protiprachovými filtry pro výstup vzduchu a kartáčové nástavce s výškou vlasu minimálně 20 mm. Knihy se postupně šetrně vyjmají z polic a čistí tímto způsobem:

- lehkým přitlakem gumy **Wallmaster** se vyčistí všechny plochy – nejdříve na horní ořízce, poté u předního okraje bloku, na spodní ořízce a nakonec vrchní a spodní deska
- takto očištěné plochy knihy se následně vysají vysavačem opatřeným kartáčovým nástavcem, kdy se vysají rezidua uvolněná z latexového bloku
- úložná police, vyklizená od čištěných knih, se očistí vysavačem a následně otře hadříkem
- individuálně očištěné knihy se ukládají šetrným způsobem zpět na očištěnou polici
- vyjmutí z police a uložení zpět na polici se provádí mírným vyklopením (dvěma prsty za horní ořízku, ne horní část hřbetníku!) a šetrným uchopením za střed hřbetu knihy
- ukládání knih zpět je nutné provádět tak, aby knihy byly uloženy v původním sledu. Nedovoluje se přeházení svazků. Knihy se ukládají do polic tak, aby šly volně vyjmát a nedocházelo k oděru vazeb. Knihy se nesmí vychylovat od svislého směru uložení.

Na knihách není pouze prach a jiné nečistoty. Mohou se zde vyskytovat i zbytky plísní, které představují možné zdravotní riziko pro pracovníky. Takto zasažené knihy (většinou knihy po dezinfekci) jsou čištěny v digestoři s odsáváním.

Při očištění fondu pomocí stroje **Depulvera®** v místě jeho uložení je zapotřebí větší prostor, jelikož stroj má svůj robustní vysavač se dvěma protiprachovými filtry. Knihy se postupně šetrně vyjmají z polic na knihovní vozík a čistí se tímto způsobem:

- pracovník A vyjme knihy na knihovní vozík a přiveze je na místo ke stroji Depulvera®
- knihy jsou na vstupu po jedné vkládány hřbetem do stroje, který je automaticky očistí kartáči s měkkými chlupy
- pracovník B, který je na výstupu, vyjme očištěnou knihu ze stroje, pokud je potřeba dočistí hadříkem u hřbetu (švédská utěrka) a ukládá na knihovní vozík
- ukládání knih zpět na police je i v tomto případě nutné provádět tak, aby byly uloženy v původním sledu. Nedovoluje se přeházení svazků
- po práci je třeba stroj vypnout, vypojit ze zásuvky, prohlédnout a zabezpečit tak, aby nedošlo v místě čištění k úrazu nebo k omezení pracovního prostoru v depozitáři
- na stroji mohou pracovat pouze proškolení zaměstnanci

